

Asia: VN/32076/2023

Lausuntopyyntö kotoutumislain mukaisista asetuksista

Lausunnonantajan lausunto

Asetus 1: VNa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sekä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sisällöstä ja toteuttamisesta (arviointiasetus)

-

Asetus 2: VNa monikielisen yhteiskuntaorientaation sisällöstä ja toteuttamisesta (yhteiskuntaorientaatioasetus)

Monikielisen yhteiskuntaorientaation sisältö on kannatettava ja tarpeellinen. Kokonaisuus on kattava ja vaatii kouluttajalta laajaa osaamista. Tästä syystä yhteiskuntaorientaatiokouluttajien koulutuksen saatavuuteen tulee panostaa sekä säätää kouluttajien osaamisvaatimuksista.

Yhteiskuntaorientaation järjestäminen tulee olemaan kustannuksiltaan merkittävä ja kunnille esitetty korvaus 500€/henkilö on matala. Tämä koskee erityisesti pieniä kuntia, joissa asiakasmäärät ovat usein pieniä. Yhteistyötä tulee tehdä työllisyysalueella sekä ylläalueellisesti, mutta riskinä tässä on se, että kotoutuja-asiakkaat joutuvat odottamaan yhteiskuntaorientaatioon pääsyä kohtuuttoman pitkään, jos ryhmäkoko ei saada heti täyteen. Kuntien välisessä yhteistyössä osa asiakkaista saa yhteiskuntaorientaation etäyhteydellä pitkien välimatkojen vuoksi, mikä ei välttämättä ole paras toteutustapa kaikille asiakasryhmille johtuen erilaisista taustoista. Useassa pienessä kunnassa suurimman asiakasryhmän muodostavat kuntapaikoille muuttavat kiintiöpakolaiset, jotka voivat usein olla digitaidoiltaan sekä luku- ja kirjoitustaidoltaan heikompia. Muistiulonoksessa todetaan, että yhteiskuntaorientaatio on järjestettävä lähiopetuksena, jos etäopetusta ei voida pitää tarkoituksenmukaisena kotoutuja-asiakkaan yksilöllisen taustan ja palvelutarpeen vuoksi. Tämä tuo taloudellisen haasteen silloin, kun ryhmäkoko on pieni ja kotoutuja-asiakas hyötyisi lähiopetuksesta. Näissä tapauksissa 500€/henkilö korvaus on riittämätön omakielisen yhteiskuntaorientaation järjestämiseen. Korvauksen määrää tulisi tarkastella uudestaan vuonna 2025 kunnille syntyneiden kustannusten perusteella ja summaa tulisi korjata vastaamaan todellisia kustannuksia vuodesta 2026 lähtien.

Asetus 3: VNa alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen lapsen edustajan palkkion maksamisen perusteista ja palkkion suuruudesta, korvattavista kuluista sekä menettelystä palkkion maksamisessa ja kulujen korvaamisessa (edustajanpalkkioasetus)

-

Asetus 4: VNa laskennallisen korvauksen perusteista ja maksatuksesta (korvausasetus)

Tulkittamisesta maksettujen korvausten jakosuhte (kunta 40% ja hyvinvointialue 60%) ei jakaudu vastuiden ja tehtävien mukaisesti. Mikäli korvausten jakosuhte etenee esitetyn laisesti, tulee kunnilla huolehtia siitä, että hyvinvointialue vastaa ohjauksesta ja neuvonnasta omien palveluidensa osalta. Nyt kunnissa tehdään osin tehtäviä, jotka olisivat oikeasti hyvinvointialueen tehtävää palveluista vastaavana viranomaisena. Kunta vastaa kiintiöpakolaisten vastaanotosta sekä alkuvaiheen ohjauksesta ja neuvonnasta. Erityisesti maahantulon alkuvaiheessa ja ensimmäisinä vuosina tulkkausten tarve on suurin, kun kielitaitoa ei vielä ole.

Kuusamon kaupunki ei kannata asetusta tässä muodossa. Korvausten jakosuhte tulisi olla toisinpäin tai tasan kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Kunnille ajateltu korvaus on mielestämme alakanttiin arvioitu erityisesti niissä tapauksissa, kun kotoutuja-asiakas on erityisen haavoittuvassa asemassa, kuten luku- ja kirjoitustaidoton.

Asetus 5: VNa kotoutumisen edistämisen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavista tiedoista (tietoasetus)

-

Muut huomiot

-

Loukusa Esa
Kuusamon kaupunki